

עין משפט
גזר מצוה

קו:

עַד יישלַח בו יד. והא דקתני לעיל (דף קו.) והעדים מעידים אותו שנגזז משלם תשלומי כפל היינו ששלח בו יד:

הוא"ל ויצא ידי בע"ים בשבועה ראשונה. דלע"ג שהודה שלשקר נשבע אין חייב מן

כמו שחזר וטוען אלא נאמן שלא בשבועה לומר שנגנז במגו דאי בעי אמר בלמתי נשבעתי והיה פטור והא קמ"ל לע"ג שמושבע מפי צ"ד כגון שטענו בפני צ"ד אחר שלא היו יודעים שנשבע כבר קודם והשזיעוהו עתה דפטור כיון שמן הדין לא היה לו לישבע: **וישלַח** בו יד פטור. והא דאמר לעיל והעדים מעידים אותו שאכלו משלם תשלומי כפל צ"ל כגון שאכלו לאחר שבועה ונראה דדוקא קאמר ושלח דגזירת הכתוב היא כדקאמר אס לא שלח הא שלא פטור אבל כופר בפקדון לע"ג דאמר רב שסת לעיל הכופר בפקדון נעשה עליו גזלן כפל מיהא מחייב דהא דקאמר נעשה עליו גזלן היינו להתחייב בלזונסין: **והל"א** שלש שבועות משביעין אותו. וזכר כולוהו דאי נשבע שלא פשעתי אכתי חיישין שמה בראשתי הוא ובאלמתי נשבע וכשנשבע שאינה בראשתי איכא למיחש שמה שלח בה יד ומתחייב לע"פ שלא פשע ואינה בראשתי: **מאי** לאו שרא שלחתי בו. ה"ג ה"מ לאומדני לרבי חייא צ"ר יוסף ולימא מאי לאו [שלח] שלחתי דומיא דלא פשעתי ולשוני:

מה שבועה שרא פשעתי בה כי מגליא מילתא דפשע בה פטור. דהא מהכא דרשין טוען טענת גנז מדכתיב אס לא ימנא הגנז אלא הוא עצמו גנזו וזה שפשע בה לא נגזז: **בגזן** שמוען טענת גנב וחזר וטען טענת אבד. ואיפכא לא מצי למימר דאס כן לא מחייב כפל כדאמר לעיל שכבר יא' ידי בעלים בשבועה ראשונה והכי פירושו וחזר וטען טענת אבד ואומר מה שנשבעתי שנגנז לא כי אלא אבד והיה לי לישבע שאבד אבל אין לפרש שאמר אחר שבועה אבד שא"כ לא ה"מ למפטרי נפשיה באבד כיון שהיא בראשתי בשעה שנשבע דלהיהיא שעה שנשבע לשקר מתחייב בלזונסין ולא מחייב אהך שבועה חומש ואשס דלא היא כפירת ממון אלא כשבועת צטיו בעלמא:

ובלא

כי מיגליא מילתא דפשע בה פטור מכפל אף שבועה שלא שלחתי בה יד כי מיגליא מילתא דשלח בה יד פטור מכפל בעי רמי בר חמא ממון המחייבו כפל פוטרו מן החומש או דלמא שבועה המחייבתו כפל פוטרתו מן החומש דרכי דמי כגון שטען טענת גנב ונשבע וחזר וטען טענת אבד ונשבע

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

לריבין כפירה במקלט והודאה במקלט. קודם שיתחייבו שבועה ואס נשבעו בלא כפירה והודאה אין שבועתו של ש"ח כלום ולא מחייבתו כפל ודרמי בר חמא פליג אדרבי חייא בר יוסף: פרשה ראשונה נאמרה בש"ח ושניה בשומר שכן: **שוכר**. פלוגמא דר"מ ורבי יהודה לעיל

(דף טו.): **אינו חייב**. כפל: **עד שישלח** בה יד. קודם שבועה כגון עששה בה מלאכה: ה"ג **דאמר קרא ונקרב בעל הבית אל האלהים אס לא שלח**: **למימרא**. דהאי דכתיב בתריה אשר ירשעון אלהים וגו': **בששלח** **בה יד עסקין**. דנמנא רשע נכך שנשבע לשקר שהרי שלח בה יד: **בעומדם על אנוסה**. שלא שלח בה יד שנו דחייב כפל: **אבל שלח בה**. קודם שבועה קנאה בתורת גזילה ושומר חנם אינו נעשה גנב אלא בטענת גנב וזה קודם שטען טענת גנב קנאה וקמה ליה בראשיתה שאס מתה ישלמנה ואשתכח דכי כבר ידידיה קא כפר: או דלמא אפילו עומדים על אנוסה קאמר. וכל שכן כי שלח בה יד דבהכי קאי קרא כדאמר ר' חייא בר יוסף: **הטוען טענת אצידה ונשבע**. ל"ג והודה: **פטור**. מן הכפל: **מ"ט** לאו משום דקנה **בשבועה ראשונה**. להתחייב בלזונסין כדרך שסת דאמר לעיל [קה:] הכופר בפקדון נעשה עליו גזלן אפי' בלא שבועה והיכא דאשתבע כל שכן דכ"ע מודו. אלמא כיון דקמה ליה בראשיתה כי כבר ידידיה קא כפר ולא מחייב ליה כפל וה"ה לשולח בה יד כיון דפשיטא לן בפי המפקיד (צ"מ מה'): דקמה ליה בראשיתה מו לא מחייב עליה כפל: לא. התם לאו משום דקמה ליה בראשיתה הוא אלא הואיל וינא שומר זה ידי בעלים בשבועה ראשונה שמצית דין ראשון נסתלק מידם ושבועה אחרונה זו לאו שבועת הדיינים הוא לחייבו כפל (י) דכיון דנשבע בתחילה שזכ לא היה מחויב שבועה לבעלים: **כיון ששלח בה יד**. קודם שבועה: **ה"ק אס לא שלח**. ונקרב בעל הבית וקיימא לן בהמפקיד (סג) דהאי ונקרב לשבועה הוא וכתיב בתריה ישלם שנים אס נמנא רשע: **הא שלח יד פטור**. מכל הדין הזה: **שלש שבועות משביעין**. את שומר חנם האומר נגנזה: **שבועה שלא פשעתי**. בשמירתו כשנגנזה דאי פשע בה חייב דכתיב ט על כל דבר פשע: **שבועה שלא שלחתי בה יד**. ליהנות בה קודם לכן דאס שלח בה יד קמה ליה בראשיתה דנעשה גזלן עליה ומחייב בלזונסין וכ"ש בגניבה ואצידה: כי **מגליא מילתא דאיסייה בראשיתה**. והוא גנב עליה מחייב כפל דהיינו טוען טענת גנב: **אף שבועה שלא שלחתי בה יד**. כי משתכח שקרן נמי

ובלא

מסורת הש"ס

(א) צ"מ ו. ט) [שמות כב], (א) ועי' תוס' צ"מ ו. ד"ה שבועה,

‏‏

תורה אור השלם

1. על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלהים יבא דבר שניהם אשר ירשיעון אלהים ישלם שנים לרעהו:
שמות כב ח
2. וכי ישאל איש מעם רעהו ויגבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם:
שמות כב יג
3. אם לא יקצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו:
שמות כב יז

‏‏

הגהות הב"ח

(א) גבי מאי טעמא דאמר קרא ונקרב:
(ב) רש"י ד"ה לא התם וכו' לחייבו כפל ואי קשיא הא דאמרין לעיל השביע עליו ה' פעמים בין בפני ב"ד בין שלא בפני ב"ד חייב על כל אחת ואחת והכא אמרינן פטור איכא לתרוצי דהתם ודאי חייב דהא בקרבן שבועה קמיירי ולא שני לן בין בפני ב"ד בין שלא בפני ב"ד דסתמא כתיב מכל אשר ישבע עליו לשקר וגו' אבל הכא בכפל קאמר דפטור דהא שבועה בתרייתא לאו שבועת הדיינין היא ואע"פ שנעשית בב"ד שלא היה להם לב"ד להשביעו שהרי כבר נפטרי מכפל משבועה ראשונה דטוען טענת אבדה ונשבע לא משלם כפל וכפל לא משלם אלא בשבועת הדיינין דבהכי כתיב ונקרב בעל הבית וגו' לשבועה לשלם שנים ואין אלהים אלא דיינין דכיון דנשבע בתחילה שזכ לא היה מחויב שבועה לבעלים כצ"ל:

קנג א מיי' פ"ד מהלכות גניבה ה' ג טוח"מ סי' (שנ) שני:
קנד ב מיי' שס ה' ג:
קנה ג מיי' פ"ו מהל' שאלה ופקדון ה' א סמג עשין פח טו"ע ח"מ סי' רלד סעיף ג וסי' רלז סעיף ג:

מוסף רש"י

צריבין כפירה במקצת והודאה במקצת.
בשבועות האמורות בהן כגון שומר חנם לישבע שנגנבה, ושומר שכר לישבע שנאנסה ושאל לישבע שמתה ממלאכה, לריבין כפירה וכו' (ב"ח צח.).
שילש שבועות משביעין אותו. לשומר חנם שטוען נגנבה (שם ו.), שבועה שלא שלחתי בה יד. לעשות מלאכה, דאי שלח בה יד היו גזלן עליה ומחייב בלזונסיה ואפילו נאנסה בראשיתה היא קיימא ודידיה היא (שם).